

DE KWESTIE

„Het verkiezingsjaar 2021 is een mooi moment om het taboe over het belang van nakomelingen en duurzame collectiviteit te doorbreken”, redeneert Jan Latten.

FOTO ANP/HH

OPINIE prof. dr. Jan Latten, demograaf

Zonder bevolkingsbeleid verliest dit land controle

In Nederland is kinderen krijgen uit de mode aan het raken. Het jaarlijks aantal geboorten blijft maar dalen. In 2001 werden er nog 207.000 kinderen geboren; in 2019 ruim 37.000 minder. De volgende generatie zal hierdoor met een kwart krimpen. We merken het niet. Het wordt immers steeds drukker in het land.

Ook op de wereld wordt het nog steeds drukker. De huidige wereldbevolking van bijna acht miljard zal nog doorgroeien. De VN ging eerder nog uit van een doorgroei naar elf miljard aan het eind van de eeuw. Maar misschien komt er eerder een einde aan de explosieve groei en zal de wereldbevolking rond 2064 een piek kunnen bereiken van 9,7 miljard. Volgens de onderzoekers die dit scenario belichtten in The Lancet, zou dat komen doordat nu ook buiten de westerse wereld koppels steeds minder kinderen gaan krijgen, onder andere in het kinderrijke Afrika.

Heel iets anders

Menigeen zal opgelucht adem halen, want zonder overbevolking kan het misschien toch nog goed komen met vervuiling, armoede en andere malheur op deze aardbol. Maar laat u niet op een dwaalspoor brengen. Wie nauwkeuriger kijkt, ziet dat er in Afrika weliswaar sprake is van kleiner

Nederland krijgt vroeg of laat de rekening gepresenteerd als het geen beleid bepaalt op bevolkingsontwikkeling, voorziet Jan Latten. „Het zal steeds urgenter worden om een balans te vinden tussen de naderende bevolkingsexplosie in Afrika en dalende kindertallen in Nederland.”

wordende gezinnen, maar voorlopig krijgen koppels in Afrika nog vier à vijf kids. Bijna drie keer zoveel als het gemiddelde van 1,6 in Nederland. De vele kinderen die er nu geboren worden, zullen zelf nog voor 2050 kinderen krijgen. Daardoor zal het Afrikaanse continent de motor achter de mondiale bevolkingsgroei worden. Er staat de wereld een explosieve Afrikaanse bevolkingsgroei te wachten. Straks is een op de vier wereldburgers een inwoner van Afrika. Waar zullen al die mensen blijven? Onderzoek naar migratiewensen liet al eerder zien dat desgevraagd miljoenen Afrikanen Nederland wel een prettige bestemming vinden.

In Nederland worden kinderen al sinds de jaren zeventig schaarser. Tegenwoordig willen jonge koppels bij voorkeur twee kinderen. Sommigen blijven kinderloos of houden het op één kind. Jonge generaties zijn druk met banen en willen eerst van hun vrijheid genieten. De kindertallen

moet even wachten en bovendien kosten kinderen geld. Na het eerste kind hebben koppels gemiddeld een derde minder inkomen te besteden. Ook dat kan de kindertallen remmen. Het onbedoelde gevolg is een samenleving met te weinig nakomelingen om de bevolking in stand te houden.

Stuurloos land

De overheid verwaarloost de ontgroeningsproblematiek en roept liever 'Het ligt aan de vergrijzing'. Tegelijkertijd presenteert men immigratie als noodzakelijke oplossing. In werkelijkheid heeft de overheid nauwelijks grip op de enorme fluctuaties in bevolkingsgroei. Helaas geeft dat alles de indruk van een demografisch stuurloos land.

Het zal op termijn steeds urgenter worden om een balans te vinden tussen bevolkings-explosie in Afrika en dalende kindertallen in Nederland. Kun-

nen we in dit land een prettig leven voor iedereen blijven waarborgen? Enige immigratie kan in de toekomst nodig of gewenst zijn, maar geen onbeperkte jaarlijkse instroom.

Afrikaanse babyboom

De druk vanuit Afrika zal ongetwijfeld komende decennia aanzwellen. De Afrikaanse babyboom kan de bevolkingsomvang in Nederland laten exploderen. Maar willen we wel doorgroeien naar meer dan 20 miljoen inwoners of het liever laten bij 18 miljoen? Zouden we misschien een demografische 'Urgenda 2050' moeten nastreven zodat we zeker weten dat we over 30 jaar genoeg nakomelingen hebben om onderwijs te geven, ouderen te verzorgen en met de hightech bedrijven het land draaiende te houden?

Het verkiezingsjaar 2021 is een mooi moment om het taboe over het belang van nakomelingen en duurzame collectiviteit te doorbreken. Laat politieke partijen duidelijk maken waar ze voor staan, zodat de keuze aan het publiek is.

FOTO MATTY VAN WIJNBERGEN

Jan Latten is emeritus hoogleraar demografie

door
Marcel
Vink

IN HET VIZIER

Spuugzat

Ut lèk wel Bèroet, foeterde een ras-Hagenees zaterdag, terwijl hij keek naar het volledig verwoeste jeugdhonk aan het Jacob van Campenplein in de Schilderswijk. Een tikje theatraal, maar mensen maken nu eenmaal graag bijzondere vergelijkingen. Toen ik nog sportverslaggever was – vorige eeuw – riep een verzorger van een profclub eens over zijn eigen stadion, er werd fors verbouwd, dat het wel Krakau leek.

Het gaat om het gevoel, om de context van de woorden. Daarom: onderschat het niet. Er is meer stuk in de Haagse volkswijk, meer dan je met het blote oog kunt zien. Bewoners waren zichtbaar ontzet door het hevige geweld dat al nachten door hun straten trok en tot in hun portiekflat was te voelen. In Utrecht, Kanaleneiland, was dat zaterdag niet anders. Ook daar leek het wel een slagveld.

Als verslaggever, zeker van de uitgesproken Telegraaf, word je in deze wijken niet altijd met open armen ontvangen, zeker omdat wij in tegenstelling tot de meeste andere media optekenden dat het voornamelijk om allochtone – vooral Marokkaanse – jongeren ging.

Je schrijft ook over ellende, terwijl je daarna weer in je auto naar kantoor of huis rijdt en in alle rust aan de avonddis zit, waar deze mensen in de narigheid blijven wonen. Vaak voorgoed, omdat ze geen mogelijkheid hebben te verhuizen.

De hoop is ver, de dreiging dichtbij. Vrijwel niemand wilde zaterdag tussen de rokende puinhopen met zijn volledi-

'Teringszautsje', zegt de Hagenees moedeloos

ge naam worden geciteerd – laat staan op de foto gaan. Sterker, veel mensen wilden sowieso helemaal niks kwijt over de ontstellende gebeurtenissen. Pure angst. Daar moet je als verslaggever rekening mee houden.

In een reportage op tv zag ik een vrouw in haar Utrechtse volkswijk wel openhartig praten over de problemen. Ze werd meteen – tijdens het interview – op agressieve wijze toegesproken. 'Niet slecht praten over Overvecht!', werd haar toegebeten door een jongen die niet in beeld werd genomen – verstandig, gok ik zo.

Er is veel geschreven over de rellen, en tal van verklaringen zijn al gegeven om het nachtelijke wilde geraas te duiden. Mislukte integratie, coronastress, dichte zwembaden, en zelfs het tijdelijk verdwijnen van bijbaantjes – die laatste laat ik even bij de lezer.

Voor veel buurtbewoners maakt dat allemaal niet uit. *Ut is gewaun un teringszautsje. Al jare!*, zei de ras-Hagenees op moedeloze toon. Ze snakken ernaar eindelijk eens te kunnen leven in een normale wijk, zonder criminaliteit en gevaar.

Dat geldt trouwens zeker niet alleen voor de autochtone bevolking. In een sterk verhaal van collega John Maes vertelde een oudere Marokkaanse bewoner dat 'de ouders op hun uitkeringen moeten worden gepakt' als ze hun kroost niet binnen én in bedwang weten te houden.

Ook hij is de voortdurende ellende, en de slechte naam die goedwillende bewoners daar ook door krijgen, spuugzat.